

KÖVETKEZŐ SZÁMUNKBÓL:

A jövő a tüzelőanyag-celláé. Kémiai Nobel-díjas (1994) hazánkfiát, *Oláh Györgyöt* világszerte karbonkation-

kémiai kutatásairól ismerik, amelyek eredményeit az ólommentes benzin gyártásától kezdve számos területen hasznosítjuk ma már. Oláh Györggyel a tüzelőanyag-cellákkal és az elektromos autók kapcsolatos kutatásairól beszélget munkatársunk. Az interjút egy rövid, ugyancsak e témával foglalkozó cikk egészíti ki. Elképzelhető, hogy most újra lendületbe jön a villanyautók oly sokszor elindult, majd újra és újra elakadt ügye.

Házak egymás fölött. Az M3-as autópálya építése „hozta felszínre” a történelmünk egyik legtragikusabb eseménye kapcsán elhíresült falut, Muhit. Az 1241-

ben, a tatárjárást követően szinte teljesen elpusztult falu a XIV. századra újjáéledt, sőt mezővárosi rangot vívott ki magának. Nem sokkal később azonban végleg elnéptelenedett, s halotti álmot aludt, míg a régészek nemrégiben életre nem keltették.

Légi fotó és számítógépes szintvonal-szerkesztés segített megtalálni a középkori várost. A tatárok által elpusztított Árpád-kori település feltáráshoz azonban ásó, ecset és szerencse kellett. Végül kirajzolódott, hogyan változott meg XII-XIII. századi településeink szerkezete a XIV-XV. századra, hogyan vált a falun belül „vándorló” házakból egy helyben maradó, jobbágytelekhez kötött mezőváros.

Egy olajbaleset víziója. A Szlovákia és Magyarország határvidékén húzódó Gömör-Tornai-karszt barlangjait a Világ Kulturális és Természeti Örökségének részévé nyilvánították. Az UNESCO Világörökség Bizottságának 1996. december 6-ai határozata azonban csak a barlangokra vonatkozik, nem terjed ki automatikusan a barlangokat rejtő karsztfennsíkokra, jóllehet a karsztos környezet egészének különleges védelme nélkül a barlangok sem óvhatók meg a káros hatásoktól. A veszély a levegőben lóg, pontosabban a Barátság ökolajvezeték 1 méter átmérőjű nyomócsövében folyik. A vezeték Szlovákiában – országhatárunktól néhány kilométernyire – a világörökség barlangjai között keresztezi a karszt vízgyűjtő területét. A cső bármikor megsérülhet...

Nyelv és Élet

Szerkeszti: GRÉTSY LÁSZLÓ

A hiány

Lehet, hogy máris hiányérzete támad a kedves Olvasónak... Nem filozófiai, nem esztétikai, nem is etikai cikk ez, csupán nyelvőri glossza. Ám ebben is hiába keres utalást arra, amikor a hiány épp tudatosan, célzatosan, vagyis pozitívan hiány. Nem térek ki a „termékeny elhallgatásra”, azaz a funkcióval bíró csöndre, de még a beszédbeli pillanatnyi vagy az írásban az egy-két gépleütésnyi szünetre (pauzára) sem. Nem kárhoztat(hat)om az úgynevezett hiányos mondatot, hiszen épp dicsérem kell: az ilyenben ugyan hiányzik az alany vagy az állítmány, netán mindkét főrészt, a megértés mégsem szenved csorbát.

Mondatot említve: mégis érvényes a fontebbi címünk. Igen: bőven találkozunk hiányérzetkeltő szerkesztményekkel, közlésekkel, sőt szövegekkel. A hiányérzet is megindítja bennünk a helyes nyelvelenőrzést, nyelvérzéket. Vagyis ráébredünk: az effajta csonka, hiányos, a megértést nehezítő közleményeknek aligha van pozitív stílustöltetük. Épp ellenkezőleg! Lássunk két példát a negatív töltetű hiányosságokra!

1. Janice Vanclave: Kémia. 101 könnyű és látványos kísérlet a kémia játékos tanulásához című könyvének 80. oldalán ezt olvashatjuk: „Az olajmolekulák vonzzák egymást, így olyan alakba, gömbbé formálódnak, mert így foglalják el a legkisebb helyet.” Elolvashatjuk még akár tízszer is: talányos marad számunkra továbbra is; a levegőben lóg ez a zavaró olyan szó.

2. Föltehetőleg több napilap is közölte nemrég a FEB Könyv a vasszülőkről című ismertetőjét a Thatcher lány kötetéről. Carol többek közt így vall, és ezt idézi az ismertető: „Együtt voltak vasszülők, nem csak anya érdemelte ki a Vaslady nevet.” Eddig az idézet, és önkéntelenül máris folytatjuk: „...hanem a papa is Vaslady volt.” Márpedig férfi esetében a ladyzés nyilvánvalóan abszurdum! De megilletheti őt a Vaslord, Vasmister megnevezés. Vagy netán a Vas-ször?

Ugye, már csak ez hiányzott?!

HOLCZER JÓZSEF

Megrendelem az **ÉLET ÉS TUDOMÁNY** című lapot

1/4 évre. Előfizetési díj: **1008 Ft**

Név:

Cím:

Telefon:

Csekket kérek:

Számlát kérek:

Ha az előfizetési díjat lakossági folyószámláról kívánja kiegyenlíteni (ez esetben a Kiadó az előfizetési díjat lehívja az Ön számlájáról):

A pénzintézet neve, címe:

Folyószámlájának száma:

Lapunk 1998-ra megrendelhető a mellékelt űrlapon vagy telefonon.

Cím: Magyar Hivatalos Közlönykiadó Kft., Budapest, Pf.: 357. 1394. (tel/fax.: 267-2780) vagy Élet és Tudomány, Budapest, Pf.: 47. 1428. (fax/tel.: 138-2472).